

Osijek, Zagreb, 25. siječnja 2013.

Dvotjedni izvještaj o suđenjima za ratne zločine

Povoljna presuda za članove obitelji ubijenih u Varivodama

Na Općinskom sudu u Kninu 23. siječnja donesena je presuda prema kojoj Hrvatska mora platiti 540.000 kuna odštete Jovanu Beriću i njegovim sestrama Branki Kovač i Nevenki Stipišić, čiji su roditelji Radivoje i Marija Berić ubijeni u Varivodama krajem rujna 1995., više od mjesec i pol nakon završetka Vojno-redarstvene akcije „Oluja“.

Prvotno su sudovi u Kninu i Šibeniku odbili zahtjeve za obeštećenjem koje su tužitelji podnijeli još 2006. godine. No u siječnju 2012. godine Vrhovni sud je ukinuo presude nižih sudova i vratio predmet na ponovno suđenje. U obrazloženju odluke Vrhovnog suda navedeno je da su otac i majka tužitelja ubijeni iz vatrenog oružja u dvorištu svoje kuće, da je istoga dana u selu ubijeno 9 starijih osoba srpske nacionalnosti, da se radi o terorističkom aktu s ciljem izazivanja straha, užasa i nesigurnosti građana, za koji odgovara Republika Hrvatska te da obveza naknade štete postoji neovisno o tome je li počinitelj zločina osuđen.

Sudovi su napokon prepoznali odgovornost Republike Hrvatske za nekažnjavanje počinitelja svirepih ubojstva u Varivodama. Ova presuda članovima obitelji ubijenih donosi bar djelomičnu satisfakciju, a ostalim građanima Republike Hrvatske vraća povjerenje u pravosudni sustav.

U ovome su postupku tužitelji uspjeli u postupku jer su podnijeli tužbu unutar općeg zastarnog roka. Za razliku od njih, brojni drugi tužitelji čiji su bližnji ubijeni podnijeli su tužbe nakon isteka zastarnog roka i vjerojatno je da će njihovi zahtjevi biti odbijeni. No u tim predmetima potrebno je tužitelje osloboditi dužnosti plaćanja troškova parničnih postupaka jer do njih nije trebalo ni doći – sudovi su već na prvom ročištu trebali odlučiti o zastari, a ne odugovlačiti postupke i nagomilavati troškove, a potom odbiti tužbene zahtjeve zbog zastare.

Izvještaj je izrađen u sklopu projekta „*Praćenje suđenja za ratne zločine u procesu suočavanja sa naslijeđem prošlosti i osiguranja održivosti pravosudnih reformi u Republici Hrvatskoj*“. Projekt financijski podržava EU kroz Europski program za demokraciju i ljudska prava (eng. EIDHR). Sadržaj izvještaja isključiva je odgovornost organizacija civilnog društva i ne može se ni pod kojim okolnostima smatrati da odražava stav Europske unije.

Projekt financijski podržavaju i veleposlanstva Švicarske Konfederacije, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, Kraljevine Nizozemske te Norveške i Švedske.

Nastavak rasprave u slučaju zločina u Gruborima

U nastavku postupka koji se na Županijskom sudu u Zagrebu vodi protiv Frane Drlje i Bože Krajine, optuženih za zločin u kojemu je 25. kolovoza 1995. tijekom akcije čišćenja terena, nakon VRA „Oluja“, a uoči prolaska „Vlaka slobode“, likvidirano šestero starijih civila srpske nacionalnosti u Gruborima u okolici Knina svjedočili su bivši pripadnici ATJ Lučko.

Šestorica ispitanih svjedoka na raspravi održanoj 21. siječnja izjavili su da o ubojstvu civila ne znaju ništa - većina je o inkriminaciji koja se stavlja na teret njihovim bivšim suborcima doznala iz medija, ne znaju tko je akcijom zapovijedao niti tko su im bili neposredno nadređeni na terenu.

Dan potom svjedočio je Željko Sačić, u kritično vrijeme zamjenik zapovjednika specijalne policije Mladena Markača. Izjavio je kako smatra da je u Gruborima došlo do razmjene vatre između hrvatskih i zaostalih paravojsnih srpskih snaga. Josipa Čelića, jednog od zapovjednika specijalne policije, optužio je za pisanje lažnog izvješća o događajima te za napuštanje postrojbe nakon što se u Gruborima počelo pucati. Izjavio je i da je čuo tko je ubio civile, no da to ne može reći, jer nema dokaza. Inače, protiv Sačića se vodi istraga zbog zločina u Gruborima i dan potom u obližnjim Ramljanima.

Rasprava se u ovome postupku održava u neadekvatnoj prostoriji, premaloj da primi svu zainteresiranu javnost. Na taj je način našim promatračima, unatoč tome što je iskaz davao jedan od ključnih svjedoka, onemogućeno kontinuirano monitoriranje ovog sudskog postupka.

Spojeni postupci za Medački džep

Postupci protiv Josipa Krmpotića i Velibora Šolaje, optuženih za zločine počinjene u akciji hrvatskih postrojbi “Džep 93”, ponovno će biti spojeni.

Protiv navedenih okrivljenika ŽDO u Zagrebu 31. kolovoza 2012. podiglo je optužnicu, no odlučujući o prigovoru protiv optužnice Županijski sud u Zagrebu vratio je optužnicu u odnosu na Krmpotića tužiteljstvu na doradu. Postupak je razdvojen i 15. siječnja 2013. trebala je započeti rasprava u postupku protiv okr. Šolaje. No rasprava je odgođena jer je u međuvremenu i optužnica protiv Krmpotića postala pravomoćna pa će im biti suđeno u jedinstvenom postupku.

Ovo je nastavak kaznenih progona u tzv. slučaju Medački džep, u kojemu je Mirko Norac 2009. godine osuđen na 6 godina zatvora, a Rahim Ademi oslobođen svih optužbi. Postupak protiv Ademija i Norca jedini je postupak koji je haaško tužiteljstvo nakon podizanja optužnice prepustilo hrvatskom pravosuđu.

Od 2009. godine, kada je presuda protiv Ademija i Norca postala pravomoćna, DORH je provodio izvide radi otkrivanja neposrednih počinitelja zločina i zapovjedno odgovornih osoba. U ožujku 2012. zbog sumnji u počinjenje zločina privedeno je pet osoba, od kojih su Krmpotić i Šolaja zadržani, dok su trojica ubrzo pušteni na slobodu. Osobe na vrhu zapovjednog lanca ostale su netaknute.

Krmpotića se tereti da je u svojstvu zapovjednika izviđačke satnije 9. gardijske brigade svojim podređenima naredio paljenje srpskih kuća i strijeljanje zarobljenih srpskih vojnika, a Šolaju za likvidaciju jedne starije ženske osobe.